

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

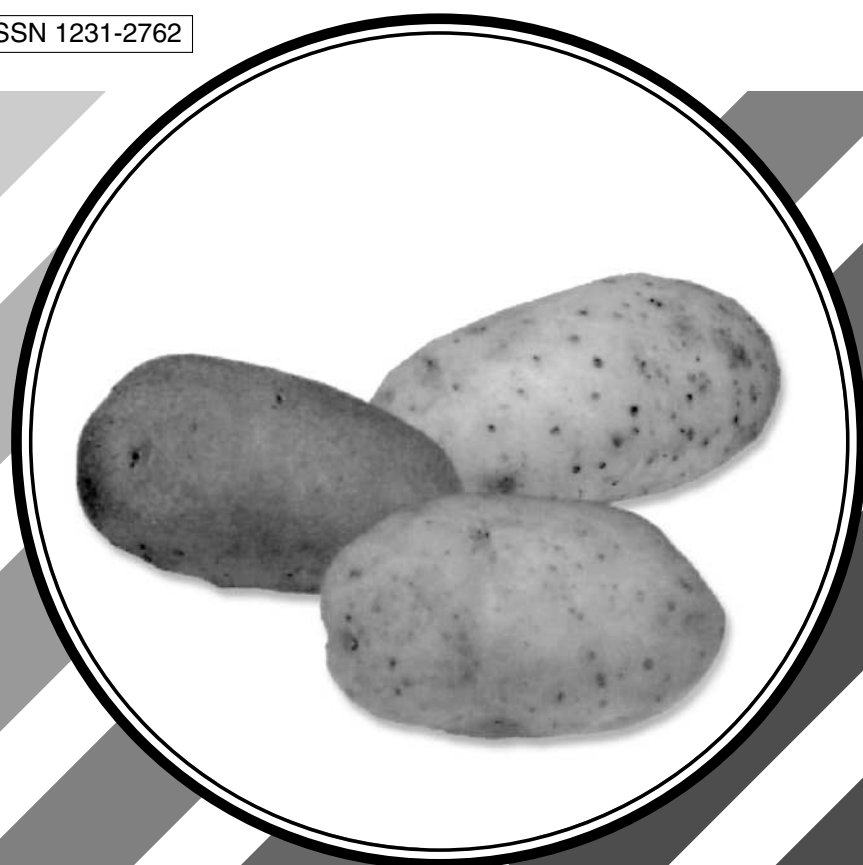
NR
24

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja ziemniaków – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- III. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, E. Rosiak, E. Bochińska*
- IV. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- V. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*
- VI. Rynek ziemniaków w Europie – *J. Rembeza*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ • Warszawa

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ • Warszawa

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

dr Ewa Rosiak

• IERiGŻ • Warszawa

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 595

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina

Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 233

dr Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina

Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 232

mgr Ewa Bochińska

• ARR • Warszawa

Tel.: (0·prefiks·22) 661-78-74

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 27.10.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Mateńko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2004 r.

REASUMPCJA

Zbiory ziemniaków w 2003 r. wyniosły 13,5 mln ton tj. o 13,1% mniej niż w 2002 r. Obniżenie zbiorów jest skutkiem zmniejszenia powierzchni ich uprawy, jak i spadku plonów.

Areał uprawy jest systematycznie ograniczany. W 2003 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 765 tys. ha, wobec 803 tys. ha w 2002 r. Od początku lat dziewięćdziesiątych areał ich uprawy obniżył się o ok. 1 mln ha, tj. o 80 tys. ha rocznie. Według GUS plony ziemniaków w 2003 r. wyniosły 176 dt/ha i były o 17 dt/ha, tj. o 8,8% niższe od plonów w 2002 r. Obniżenie plonów nastąpiło wskutek niekorzystnych warunków pogodowych w okresie wegetacji oraz wystąpienia w dużym nasileniu szkodników ziemniaków.

W sezonie 2003/04 obroty rynkowe ziemniakami wyniosą ok. 3,75 mln ton, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Wprawdzie nieco obniży się przerób ziemniaków na skrobię i spirytus, co będzie jednak zrekomensowane większym zużyciem ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Obniży się sprzedaż ziemniaków świeżych do bezpośredniej konsumpcji i będzie kształtować się na poziomie 1,93 mln ton.

Następstwem malejącej produkcji ziemniaków jest ich zmniejszone zużycie wewnętrzne w rolnictwie. Dotyczy to zwłaszcza ziemniaków z przeznaczeniem

na pasze, gdyż poziom samozaopatrzenia rodzin rolniczych od lat kształtuje się na prawie niezmiennym poziomie i wynosi ok. 2,6 mln ton.

Poprawiła się sytuacja finansowa przemysłu ziemniaczanego, głównie dzięki wsparciu finansowemu tego sektora z budżetu państwa. Ustawa Skrobiowa, obok dotychczas funkcjonujących dopłat do eksportu skrobi, wprowadziła dopłaty kompensacyjne dla producentów ziemniaków skrobiowych oraz dla producentów skrobi ziemniaczanej.

W bieżącym sezonie nie zostanie wykorzystany kontyngent produkcji skrobi ziemniaczanej. Produkcja skrobi w sezonie 2003/04 wyniesie tylko ok. 160 tys. ton. Produkcja suszów zbliżona będzie do poziomu z poprzedniego roku i sięgnie ok. 15 tys. ton.

Spożycie ziemniaków w Polsce nadal jest wysokie. W sezonie 2003/04 wyniesie ono 129 kg/osobę, z czego ok. 90% będą stanowiły ziemniaki w formie nieprzetworzonej. Konsumpcja ziemniaków wyniesie ok. 5 mln ton.

W sezonie 2003/04, ze względu na wyższe ceny ziemniaków na rynku krajowym obniżył się eksport ziemniaków i w skali całego sezonu może wynieść 80–100 tys. ton. Sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi i mąki ziemniaczanej

kształtuje się na poziomie ok. 45 tys. ton. Utrzyma się również wysoki eksport frytek i chipsów. W imporcie, podobnie jak w latach poprzednich, dominują produkty skrobiowe, których łącznie w bieżącym sezonie sprowadzi się ok. 95 tys. ton.

Dodatknie saldo obrotów handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami w sezonie 2003/04 może osiągnąć 40 mln USD, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Niższe zbiory ziemniaków spowodowały wzrost ich cen. Przewiduje się, że średnioroczne ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego sezonu wyniosą około 425 zł/t wobec 387 zł/t w sezonie poprzednim. Na wyższym poziomie ukształtują się również ceny skupu i wyniosą ok. 250 zł/t, wobec 228 zł/t w sezonie 2002/03.

W 2004 r. będzie postępował proces redukcji powierzchni uprawy ziemniaków a ich areał może zmniejszyć się przynajmniej o 8–10% i wynieść ok. 700 tys. ha. Po akcesji większość innych upraw będzie objęta szerszym zakresem wsparcia finansowego, co będzie stanowić dodatkowy bodziec do dalszego ograniczania areału uprawy ziemniaków na rzecz zbóż czy oleistych. Przy niewielkim wzroście plonów do ok. 185 dt/ha, zbiory mogą wynieść ok. 13 mln ton.

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	1986/87-1988/89	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04 progn.
Zbiory	36674	20776	25949	19927	24232	19379	15524	13493
Import	85	66	24	131	40	71	30	40
Razem do dyspozycji	36579	20842	25973	20058	24272	19450	15554	13533
Zużycie w gospodarstwach	24548	14496	18385	14638	17140	13256	9789	7993
- sadzenie	4723	2950	2950	2850	2850	2064	1900	1850
- spasanie	17274	8896	12735	9158	11640	8592	5289	3563
- samozaopatrzenie	2550	2650	2700	2630	2650	2600	2600	2580
Sprzedaż razem	6273	3356	3826	2969	3739	3384	3795	3740
- na konsumpcję	2818	2147	2089	2000	2000	1960	1960	1930
- na zaopatrzenie przemysłu*	2708	1140	1562	908	1655	1405	1695	1720
- na eksport	747	69	175	61	84	19	140	90
Ubytki i straty	5939	2990	3763	2451	3392	2810	1970	1800

*ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS

SUMMARY

Potato crops in 2003 totalled 13,1% down from the last year at 13.5 mio tons. The decline reflects reduction in potato planting and lower yields.

Potato area is subject to a systematic reduction. In 2003 it amounted to 765 thousand ha versus 803 thousand ha in 2002. Since the beginning of the 90;s potato area has contracted by about 1 mio ha, i.e. 80 thousand ha per annum. According to the Central Statistical Office potato yields in 2003 averaged 176 dt/ha, which was 8,8% or 17dt/ha lower than in 2002. The decline in yields resulted from unfavourable weather conditions during the vegetation period and high intensity of pests.

The market turnover in potatoes in the 2003/04 season is forecast close to the level observed in the previous season (3,75 mio tons). Although potato processing in distilleries is to decline, the processing for chips and crisps is projected to increase. Ware potato sales for direct consumption is likely to decline to 1,93 mo tons.

Reflecting lower crops the potato use within agricultural sector declined. Since the level of food use is relatively constant for many years (abo-

ut 2,6 mio tons) the decline here particularly concerns feed use.

Due to financial support out of the state budget, financial situation of potato industry improved. Besides export subsidies, the Law on starch regime introduced compensatory payments for the producers of potatoes and potato starch.

The production quota set for the current season will not be entirely utilised. Starch production in the 2003/04 season is forecast at just 160 thousand tons. The production of dried potatoes is likely to remain close to the level reported previously (15 thousand tons).

Potato consumption in Poland still remains at a high level. Per capita annual consumption in the 2003/04 season is forecast at 129 kg, of which 90% would be contributed by ware potatoes. Global human consumption of potatoes would the amount to about 5 mio tons.

Reflecting high prices on the domestic market potato exports in the 2003/04 season is expected to decline to some 80-100 thousand tons. The exports of potato starch and flour is projected at about 45 thousand tons.

The exports of chips and crisps would keep it high level. Imports, similarly to the previous years, are dominated with starch derivatives (circa 95 thousand tons).

The positive balance of trade in potatoes and potato products in the 2003/04 season is likely to remain close to the level observed in the previous season (40 mio USD).

Poor potato crops led to an increase in their prices. In the whole season potato prices at local open-air markets are forecast at about 425 PLN/t versus 387 PLN/t in the previous season. The procurement prices are also forecast up from the previous season - 250 PLN/t versus 228 PLN/t respectively.

The reduction process of potato area in 2004 will strengthen. Potato plantings are likely to decline by at least 8-10% to about 700 thousand ha. After Polish accession majority of other crops will be subject to a wider than potatoes scope of financial support, which would give additional reason for the reduction in potato area in favour of cereal or oilseeds. With a slight increase in yields to approx. 185 dt/ha potato crops in 2004 may total about 13 mio tons.

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	1986/87- 1988/89	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04 forecast
Crops	36674	20776	25949	19927	24232	19379	15524	13493
Imports	85	66	24	131	40	71	30	40
Total supplies	36579	20842	25973	20058	24272	19450	15554	13533
On-farm use	24548	14496	18385	14638	17140	13256	9789	7993
- seeds	4723	2950	2950	2850	2850	2064	1900	1850
- feed	17274	8896	12735	9158	11640	8592	5289	3563
- self-provision	2550	2650	2700	2630	2650	2600	2600	2580
Market sales	6273	3356	3826	2969	3739	3384	3795	3740
- ware potatoes	2818	2147	2089	2000	2000	1960	1960	1930
- processing potatoes*	2708	1140	1562	908	1655	1405	1695	1720
- exports	747	69	175	61	84	19	140	90
Wastes and losses	5939	2990	3763	2451	3392	2810	1970	1800

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek rzepaku /24/ • listopad 2003,
2. Rynek owoców i warzyw /23/ • listopad 2003,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /18/ • grudzień 2003,
4. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003,
5. Rynek cukru /24/ • grudzień 2003,
6. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /25/ • kwiecień 2004,
7. Rynek pasz /15/ • kwiecień 2004,
8. Rynek mleka /26/ • kwiecień 2004,
9. Rynek ziemniaka /25/ • kwiecień 2004,
10. Rynek drobiu i jaj /25/ • maj 2004,
11. Rynek mięsa /26/ • maj 2004,
12. Rynek zbóż /26/ • czerwiec 2004,
13. Rynek ziemi rolniczej /7/ • wrzesień 2004.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
